

ל. ס. פ. 141

141, א

בתרין בשבא והוא

[כ"י קמברג' 1857 T.-S.]

1857 J 1 f 7

בחד בשבא (1) שהוא עשרין ושבעה יומין לירח טבת שנת ארבעת אלפים ושבע מאות ותשעים ושבע
במעלי שבטא שהוא עשרין וארבעה יומין לירח טבת שנת ארבעת אלפים ושבע מאות ותשעים ושבע ליצירה
היא שנת אלפא ותלת מאה וארבעין ותמניה שנין למנינא דרגילינא בית בפסטאט מצרים
דעל נילוס נהרה מותבה כך היה כי בא לפנינו מ' יצחק בן דויד הניכר (2) בן סגמאר וכן אמר דעו רבותי
כי איש אחד מארץ המערב (3) היה שמו סעדיה בר סלמון נח (4) אשתקד בצור וצוה למנותי
אפטרופוס על כל עובינו ולהובילו אל אחותו בנינה בת סלמון גם נתן לי רשות לגבות
ולפצות (5) ולהשביע ולהאלות (6) ולדיין בכל בתי דינים והיה לו אצל מ' חלפון הזקן בר משה
בן אבי קידה (7) כלי בית ומאחר פטירתו וחיי לרבנן שבק עשה מ' חלפון חסד עם אחותו
ומכר הנמצא ושיגר כללו אלי על ידי מ' סעדיה הזקן בר שלמה הניכר (8) בן צגיר ארבעה
והובים ושני קיראסים חסרים פרוטה וכתבתי בה למ' חלפון הזקן בר משה בן אבי
קידה שטר פיצוי (8) מקוים בקיום בין דין הקבוצ במצרים. ובוזה העת כתב כי לא הגיע

5

10

(1) נפטר.

(2) לתת פיצוי.

(3) להשביע בשבועת האלה.

(4) חלפון בר משה בן אבי קידה הוא כנראה אותו יכלף בן משה
בן אתרן מקיד הסוחרים בצור הידוע בן אבי קידה הנזכר בשטר
ההרשאה שנכתב בצור בשנת תשע"א (1011) ובשטר הסיצוי שנכתב שם
בשנת תש"ס (1010), ואת סניהם פרסמתי בתרביץ ס', 198-199. בזמן
כתיבת השטר שלנו בשנת תשצ"ג (1087) היה באמת זקן, ואין זה רק תואר
כבוד בלבד.

(5) הוא הנקרא גם שטר אבינאריה, ע"י תרביץ שם 107 וס' השטרות
לרב הא"י, עמ' 22, הע' 2.

(1) ובשורה שאחריה: במעלי שבטא, ונראה שהשטר נכתב במעלי
שבטא, וכיון שהלילה הולך אחר יום המחרת ע"כ התחיל הסופר: "בחד
בשבא", וחזר ותקן במעלי שבטא. אבל קשה להבין את הסתירה בין שני
הימים. להודע, שקודם כמובן עשרין ושבעה ואח"כ עשרין וארבעה,
וקושי גוסף הוא שאין שני המספרים נכונים, כי ר"ח טבת באותה שנה
חל ביום ד' (ע"י Mahler, Handbuch d. Jüd. Chronologie)
וחד בשבא הוא א"ם כן כיו ימים להודע. אמנם למעלה על הגליון לצד שמאל
רשום "בתרין בשבא", ותרין בשבא הוא באמת כ"ו להודע, אלא שאם
כן למת נכתב בשורה ב' במעלי שבטא. (2) הידוע בכינויו.
(3) מאפריקה הצפונית, אבל אפשר ג"כ מספרד הערבית, שגם היא
נקראה לפעמים "ארץ המערב".

- אליו הפיצוי הנזכר. גם שיגר (9) אלי על יד מ' סעדיה הזקן בר שלמה בן צנור בזה העת
דמי נרד יבש הקרוי נרד אוראר שהיה ביד מ' משה בר יצחק הספרדי (10) סכומם
שישה זהובים וחצי זהוב וקיראט יהיה כלל מה שלקחתי מיד מ' חלפון זה הזקן
מירושת סעדיה הנפטר עשרה זהובים וחצי זהוב ושמיני זהוב חסירים פרוטה. 15
- ועתה רבותי היו עלי עדים וקנו ממני מעכשיו קנין גמור חמור וכתבו וחתמו
עלי בכל לשון של זכות ותנו לו למ' חלפון הזקן בר משה בן אבי קידה להיות
בידו לזכות ולראיה לאחר היום ואני לא אנוס ולא שונה ולא שולח (11) ולא חולה
ולא תועה ולא טועה ולא שיכור ולא שתוי יין ולא אכופ (12) ולא מוכרח אלא בלב
שלם ובנפש חפצה ודעת רוצה (13). חלום (14). בר לב (15). אחד סעף (16). שר עשת. אני מודה
לפניכם הוראה גמורה בחפצי ורצוני וחאותי שנשלתי וקיבלתי ונשתלמתי
ממנו עשרה זהובים וחמשה עשר קיראטים חסירים פרוטה ונעתקו מרשותו
ונכנסו תחת רשותי ואין לי ולא לאדם בעולם עליו באילו הזהובים לא
שבועה ולא אלה ולא קללה ולא שבועת היסט ולא חרם סתם (17) ולא שום דבר
בעולם וכל מי שיבוא מעתה מארבע רוחות העולם בן ובת את ואחות
יורש ונוחל קרוב ורחוק יהודי וארמאי דאכיל ניכסאי ודפרע חובי (18) ויקום
ויהגה ויטעון ויערער על שטר פיצוי זה או על מקצתו [מ]חמתי או מיורשי
אחרי או מחמת בנינה בת סלמון או מיורשיה אחריה בין בשטר בין על פה
דבריהם [בט]לים ראיותיהם התולים שטריהם שקר ואון ועמל חשובים
כחרס הנשבר המושלך באשפה ו[אין] בית דין רשאי להיוקק להם אף לא
להשגיח לדבריהם בין בדיני ישראל בין בסיוע עממים ועלי לפצותו
ולברוחו ולהעמידו בחזקת פיצוי זה בשופי לפי שהוא זך ומלוכה ומבורר
ומרוצה מעתה ועד עולם וכל מודעין ומודעין דמודעין ומודעין דנפקין
עו סוף כל מודעין
מגו מודעין שמסרתי על שטר פיצוי זה או שמסרו לי אחרים כולם בטילין
ומבוטלין לא שרירין ולא קיימין בכל לישאני דמבטלין בהון רבנן מודעין 35
ותנאין ואחריות שטר פיצוי זה קיבלתי עלי ועל יורשי אחרי על כל [פר]
אגר (19) ניכסין וקנינין. דלא כאסמכתא ודלא כטופסי השטרות (20) אלא כחזק
וכחומר כל שטרי פיצויים המעולים דתקינן רבנן ונהגין בעלמא מיומא
דנן ולעלם. וקנינא מן יד מ' יצחק בר דוד בן סגמאר למ' חלפון הזקן בר
משה בן אבי קידה בכל מה דכתיב ומפרש לעילא במנא דכשר למקניא
ביה שריר וקיים. עד סוף כל מודעין (21) תלויין בינו חאסי דין קיומיהון (22) שריר וקיים (23)

(9) מ' חלפון הזקן.

(10) על מציאתם של יהודים ספרדים בא"י ומצרים באותה תקופה
עיי' משיב בציון שנה ר', עמ' 36-35 (= מקורות ומחקרים בתור"י, ירושלים
חש"ר, 103-118).

(11) נרדף לשונה ונחזו עם חולה.

(12) לא מוכרח, שלא כמו אחו.

(13) הכותב היה להוט אחרי החרח.

(14) = קלים, וקלום רגיל בירושלמי במקום חלים.

(15) כמו "לברי לב", תהלים ע"ג א', ישר"ל.

(16) אחוז מחשבת, חיינו שולם במחשבתו ורצונו. וכן "שר עשת".

מלי עשתונות.

(17) עיי' ס' השטרות לרה"ג עמ' 21 הע' 18.

(18) כל אלה נוסחאות עתיקות בשטרות שרובם נמצאים כבר בשטרות
הארמיים מתקופת ייב, עיי' גולאק, אוצר השטרות, XXXVI. ועיי' גם
בס' השטרות של רב האי עמ' 21, שר' 4-5.

(19) צ"ל: ארג, מיטב, או חמדת, הנכסים. חלב הארץ (בראשית מ"ה י"ח)

תריי "שטר ארג כל ארעא".

(20) ב"ב מ"ד ב'.

(21) חייבות אלו תלויות בין השיטין, בין שיטה ל"ג לשיטה ל"ד.

(22) עיי' ב"ב קס"א ב': כל המחקין כולן צריך שיכתוב ודין קיומיהון.

ולא רק מחקין אלא הוא הדין גם לחיבות התלויות בין השיטין.

(23) שם ק"ס ב'.

(בתרין בשבט)
(דחום)

1. (בתר בשבט) (1) דחום עשרין ושבעה יומין לירח שבת שנה מרבעת אלפים ושבע (ושבע מאות ותשעים ושבע)
2. במעלי שבתא דחום עשרין וארבעה יומין לירח שבת שנה מרבעת אלפים ושבע מאות ותשעים ושבע ליצירה
3. דחיא שנה אלפא והלח מאה וארבעין ותמניה שנין לפנינא דרגילינא בית בפסחא מצרים
4. דעל נילוס נהרמ מותבה כן היום כי בא לפנינו מ' יצחק בר דוד הניכר כן סגמאר וכן אמר דנו רבוהי
5. כי איש תחר מארץ המערב הויה שמו סעדיה בר סלמון נח משהקו בצור וצום לפניו
6. מפסדו צום על כל עזבונו ולהוכילו אל אחותו בנינה בה סלמון גם נתן לי רשות לגבורה
7. ולפצוה ולהעביע ולהפלות ולדיין בכל בת' דינים והויה לו מכל מ' חלפון חזקן בר פסח
8. בן מבי קירה כלי בית ומאחר פטירתו וחיי לרבנן שבק פסח מ' חלפון עם אחותו
9. ומבר הנמצא ושיגר כללו אלי על יד מ' סעדיה חזקן בר סלמא הניכר בן צגיר מרבע
10. דחובים ושני קיראשים חסרים פרושה וכתבהי גם למ' חלפון חזקן בר פסח בן מבי
11. קירה שטר מיצוי מקוים בקיום בית דין הקבוע בצורים ובזה העת כתב כי לא הגיע
12. אליו המיצוי הנזכר גם שיגר אלי על יד מ' סעדיה חזקן בר סלמא בן צגיר בזה הע
13. דמי ורד יבש הקרוי ורד חורמך שהיה ביד מ' פסח בר יצחק המפרדי פכוסם
14. פישח דחובים וחצי זהוב וקיראש יהיה כלל מה שלקחתי מיד מ' חלפון זה חזקן
15. פירוש סעדיה הנפטר עשרה דחובים וחצי זהוב ושמיני זהוב חסירים פרושה
16. ועתה רבוהי היו עלי עדים וקנו ממני מעכסיו קנין גמור חסור וכתבו וחחמו
17. עלי בכל לשון של זכות דתנו לו למ' חלפון חזקן בר פסח בן מבי קירה לחיות
18. בירו לזכות ולראויה לאחר היום ואני לא אנוס ולא שוגג ולא שול, ולא חולת
19. ולא מועה ולא שועה ולא שיכור ולא שחוי יין ולא מכור ולא מוכרם אלא בלב
20. שלם ובנפש חפצא ודעת רוצה חלום בר לב אחיד סעיד שר עשה מני פודה
21. לפניכם הודעה גמורה בחפצי ורצוני והאותי שנפלת וקיבלתי ונשחלפתי
22. ממנו עשרה דחובים וחפשה פטר קיראשים חסירים פרושה ונפתקו מרשותו
23. ונכנסו תחת רשותי ואין לי ולא לאדם בעולם עליו באילו הדחובים לא

TS 18J-1

14 1/2 I 1802 1025

Fol. 7. Recto: 41 lines. Hebrew, with some Arabic. A writ of acknowledgment (7000). Isaac b. David (cf. Mann, Jews II, pp. 245, 251, 253), known as *Isaac*, has been made the administrator () of the estate of the late Saadia b. *Isaac*, a gentleman originally from the Maghreb () who has passed away the year previously in Tyre (). Saadia's possessions are to be transferred to his sister *Isaac*. Halfon Hazaken (= the Merchant) b. Moshe b. Abi Kidah (cf. Mann, Jews II, p. 79) has sold some household goods (7000) belonging to the deceased which had been in Halfon's trust; he has sent the money realized by this sale -- 4 dinars, 2 kirats less 1 prutah -- to Isaac through the medium of Saadia Hazaken (=the Merchant) b. Solomon, known as b. *Isaac*. At a later time Halfon has sold some dry rose-powder (7000) belonging to the deceased, which had been in the trust of Moses b. Isaac Hasephardi; the profit realized -- 6 1/2 ~~sheqels~~, 1 kirat -- is also sent to Isaac through the medium of Saadia, bringing the total to 10 ~~sheqels~~ 35 kirats less one prutah. The writ of acknowledgment covering the former amount received having failed to reach Halfon, Isaac now has the court prepare a new writ covering the total amount received. Date: 24 Tebeth 4797 Creation, 1348 sel. = 1036 C.E.

1037 January